

Initiativ av Vasa stads äldreråd gällande utveckling av servicen i Österbottens välfärdsområde

Till styrelsen för Österbottens välfärdsområde

För kännedom till äldrerådet i Österbottens välfärdsområde

Äldre personers boende och vård i Vasa

I Vasa har välfärdsområdet inga övergångsboenden, platser på serviceboenden med heldygnsomsorg dras in och hemservicen får inte mera personal när antalet äldre personer ökar. Rådet har också fått kännedom om fall där finskspråkiga tillfälligt har blivit vårdade på svenskspråkiga servicehus, vilket orsakar otrygghet och utmanande situationer när den boende och vårdpersonalen inte förstår varandra. Dessutom blir det svårt för den äldres partner och anhöriga att besöka den äldre om hen vårdas på ett servicehus som ligger långt borta. Rådet anser att en dylik placering strider mot lagen, eftersom 5 § av lagen om ordnande av social- och hälsovård säger att "social- och hälsovård ska i tvåspråkiga välfärdsområdets område ordnas på både finska och svenska så att kunderna blir betjänade på det språk de väljer, antingen finska eller svenska." Språklagen (423/2003) innehåller bestämmelser om kundens rätt att använda sitt eget språk, bli hörd och få expeditioner på svenska eller finska samt om rätten att få tolkning.

Rådet framför sin oro och frågan **vad som händer med de äldre personer som man inte kan ordna service för även om deras RAI-kriterier uppfylls för att beviljas plats på serviceboende eller hemvårdens service?** Rådet begär att välfärdsområdet gör en **utredning över på vilket sätt man tänker ordna övergångsboende och serviceboende med heldygnsomsorg i Vasa.** Rådet kräver också att **kundernas språkliga rättigheter tillgodoses i servicen.** Rådet undrar också om det finns **tillräckligt med hemrehabilitering och hur hemrehabiliteringen i så fall ser ut** för de kunder som vårdats på sjukhusavdelningar som läggs ner.

Välfärdsplaner i servicehus som välfärdsområdet köper tjänster av

I avtalen som ingåtts mellan välfärdsområdet och servicehus som välfärdsområdet köper tjänster av, står det att servicehuset utarbetar välfärdsplanerna för både den enskilda kunden och hela husets gemensamma program.

Äldrerådet föreslår att välfärdsområdet **verkligen övervakar att programmet i dessa välfärdsplaner som uppgjorts av servicehusen man köper tjänster av är tillräckligt och mångsidigt samt att planen även blir verklighet.** Rådet föreslår också att **den koordinerande arbetstagaren** som samordnar programmet för välfärdsområdets egna servicehus i Vasa **också ska göra det för servicehusen man köper tjänster av i Vasa.**

Motiveringar: Äldrerådets medlemmar har av boende på servicehus som välfärdsområdet köper tjänster av i Vasa fått höra att programmet till största delen består av bingo en gång i veckan, vilket inte är vare sig meningsfullt eller mångsidigt. Enligt rådet försätts klienterna inom boendeservice i ojämlig ställning beroende på om de bor på ett servicehus som välfärdsområdet köper en plats av eller på ett servicehus som är i välfärdsområdets egen regi, eftersom det ordnas mer program i välfärdsområdets egna hus.

Seniorrådgivning

Rådet föreslår att seniorrådgivningen ska **ha fysiska mottagningar och att rådgivningen utöver livsstilsrådgivningen skulle inkludera små åtgärder** såsom vaccinationer och stygnborttagning. Mobila tjänster i en buss vore också ett bra alternativ. Rådet föreslår också att man **informerar om seniorrådgivningen och dess tjänster, placering och kontaktuppgifter både i tidningen Hembesöket och på webben. Rådet föreslår också att gruppträffarna ordnas regelbundet och att man informerar om dem i god tid**, till exempel i tidningen Hembesöket.

Motiveringar: Rådet önskar att seniorrådgivningen ska ha liknande lågtröskelverksamhet som barnrådgivningen. Information som ges elektroniskt når inte en stor del av de äldre och det tar också tid att få ut informationen via pensionärsföreningarna, eftersom en del av dem sällan ordnar medlemsträffar.

Information och stöd till dem som inte använder webben

Rådet föreslår att man **vid behov stundom ska informera om tjänster, förändringar i tjänster eller aktuella enkäter som berör äldre personer i välfärdsområdet i Onni TV på samma sätt som i YLE:s regionala nyheter.**

Motiveringar: Det här skulle främja upplysningen av dem som inte nås via webbkommunikationen. Många enkäter kan besvaras endast på webben, vilket betyder att en stor del av de äldre inte nås av denna information. **Det måste finnas ett beaktansvärt alternativ till webbenkäter för att även de som inte kan besvara digitala enkäter blir upplysta om dem och kan besvara dem**, t.ex. pappersenkäter eller stöd till förfogande när de ska besvara enkäten, t.ex. så att informationen om en aktuell enkät förmedlas via Onni TV eller tidningen Hembesöket, och så att de kan besvara enkäten på en dator på biblioteket och att biblioteket kan erbjuda hjälp att besvara enkäten.

Enkäter och respons om servicekvaliteten inom hemvården

Det har kommit till rådets kännedom att hemvårdare i vissa fall hjälper klienter att besvara enkäter som kartlägger kvaliteten i vården. Det här betyder att de äldre inte kan ge några riktiga svar gällande kvaliteten, varför eventuella olägenheter i servicen förmodligen inte förs fram. I Vasa har man tidigare haft en bra praxis, där studerande har hjälpt med besvarandet av enkäter. På välfärdsområdets projektseminarium 12.12 kom det till rådmedlemmarnas kännedom att hemvårdsklienterna ofta inte vet vart de kan lämna in respons om vården eller vem som är deras egen skötare.

Rådet föreslår att välfärdsområdet ska se till att **andra aktörer än de som deltar i vården hjälper till med att besvara enkäterna**. Rådet föreslår också att **hemvårdsklienter och vid behov deras anhöriga ska upplysas om kontaktuppgifterna**.

Om servicepriser

Den månatliga avgiften för Alvar-tjänsten och trygghetslarmet (armband) uppgår till totalt ca 70 euro. Många är tvungna att välja mellan dessa tjänster, när den låga pensionen inte räcker till för båda tjänster.

Rådet föreslår att pensionärer med låg pension inte ska bli tvungna att välja mellan dessa tjänster, utan att man **vid behov ska kunna vara flexibel med avgifterna**. När en klient frågar efter dessa tjänster ska hen **också upplysas om att klientavgiften kan sänkas eller utebli helt**.

Toapass

Ett toapass är ett kort som gör det lättare för personer som lider av olika sjukdomar att besöka toaletter på offentliga platser. Man kan visa upp Toapasset för personalen på olika ställen, för att få komma på toalett omedelbart, även på personalens toalett ifall det inte finns någon allmän toalett till förfogande. Toapasset gör det lättare att leva med störningar i tarmens eller urinblåsans funktion i samband med vissa sjukdomar. Toapasset är en medlemsförmån för medlemmar i förbund som delar ut dem, och det finns ingen inkontinensförening. Många äldre lider ändå av urininkontinens som inte hör till de sjukdomar som omfattas av dylika pass.

Rådet föreslår att **t.ex. välfärdsområdets inkontinensskötare eller seniorrådgivning ska börja dela ut toapass eller motsvarande pass till sina klienter som behöver ett dylikt pass**.